Rămășițele pământești ale lui Armand Călinescu au fost transportate la Curtea de Argeș

(Urmare din pag. I-a)

Cuvântarea d-lui g-ral Gh. Argeșanu, președintele consiliului de miniștri

MAJESTATE,
ALTEȚĂ REGALĂ,
INDURERATĂ DOAMNĂ,
INTRISTATĂ ADUNARE,

Acela care a fost Armand Călinescu, prim munistru al României, s'a dus în lumea veciniciei, trimis de o ceată de răsăriți ai neamului tocmai în momentul când țara avea mai mare nevoie de el.

Căci, deși făcuse politică, odată însă cu vremurile grele interne din anul trecut, se desbrăcase de tot ce era politică de partid și rămăsese numai un mare patriot român.

Inteligent, energic, priceput, plin de avânt și patriotism, se dedicase cu totul numai și numai împlinirii datoriei către Țară și Tron.

Dar câtă muncă și câte probe de vrednicie i-au trebuit ca să ajungă aici.

Născut la 1893 la Pitești, fiu de ofițer, după strălucite studii făcute în țară și străinătate, a debutat în magistratură, pe care după scurt timp o părăsește spre a intra în vâltoarea vieții politice, unde îl împingea temperamentul lui combativ.

Ieșit în evidență prin strălucitele lui calități, este ales în parlament, ocupă rând pe rând înalte funcțiuni și demnități, ca secretar general la ministerul agriculturii și interne, subsecretar de stat la interne și ministru de interne, ad-interim la instrucție, sănătate și apărarea națională și în fine prim ministru.

Peste tot pe unde a trecut a lăsat urme de o activitate neîntrecută, de reforme utile și conforme timpului.

Dar adevăratele lui calități de om de stat și le arată mai ales în acest din urmă post, unde, în situațiuni extrem de grele, le-a făcut față în mod admirabil, menținând ordinea înăuntru și pacea în afară.

Și acum, bravule luptător, după ce atâția ani te-al trudit pentru Rege și Patrie, servindu-i cu dragoste și credință, ai căzut la postul de onoare.

Țara te plânge și chiar însuși M. S. Regele Carol al II-lea, care neuitând niciodată a răsplăti meritele și serviciile făcute Patriei și Tronului îți aduce El însuși ultimul Său salut și vărsând pentru tine lacrămile ce-ți dovedesc cât de prețuit ai fost, te distinge cu cel mai înalt ordin al țării.

Numele tău va rămâne pentru totdeauna între numele celor mai mari bărbați de stat ai României.

Să-ți fie țărâna ușoară și memoria eternă.

Măria Sa Marele Voevod și membrii Casei Regale urmând cortegiul

Sângele primului-ministru român s'a amestecat astfel cu sângele de țăran, pe jertfelnicul apărării ordinei și solidarității naționale, pilduind împlinirea datoriei până la ultima răsuflare.

Să-mi fie îngăduit ca soției și fiului marelui dispărut să le dau asigurarea, în numele reprezentanților din Cameră ai Națiunei, că în noianul de amărăciuni al doliului lor, să fie conștienți și pătrunși de mângâerea că tuturor oamenilor de bine ai acestei țări, aceiași jale adâncă le zguduie sufletele ca jalea familiei, căci pierderea familiei Călinescu este pierderea însăși a familiei reprezentată de totalitatea Neamului.

In numele Camerei deputaților, în fața căreia de atâtea ori a strălucit scânteietoarea elocință a spiritului lui Armand Călinescu, îi spun un ultim rămas bun.

Dumnezeu să-l odihnească la cei drepți!

Cuvântarea d-lui C. Argetoianu, președintele Senatuiui

SIRE
MARIA TA
PREA SFINȚITI PARINȚI
INTRISTATA ADUNARE

Stăm cu toții îndureraţi lângă sicriul deschis în fața noastră și nu pricepem.

Nu pricepem imboldul dement al unor degenerați cari n'au șovăit să-și sacrifice propria lor viață pentru a curma zilele unui om ce și-a închinat toate puterile numai binelui țării sale.

Nu pricepem nedreptatea soartei care a lovit în plină desfășurare a rodnicei sale activități pe omul în care ne pusesem toți nădejdile, pentru rânduirea unor rosturi mai bune.

Nu pricepem cum s'a putut săvârși în lumina zilei o crimă atât de odioasă și atât de mârșavă împotriva primului dregător al statului.

Nu mai pricepem nimic și ne mărginim să plângem pierderea sfâșietoare a omului pe care l'am iubit, a conducătorului pe care l-am stimat, a muncitorului harnic și cinstit care a tras în greu pe ogorul obștesc.

Cu Armand Călinescu ne părăsește în clipele cele mai grele, o minte ageră și o inimă caldă, ne părăsește o pildă vie de ce pot da cele mai alese însușiri sufletești puse în slujba unei adânci credințe și ne părăsește înainte de toate omul care întrupa într'un înalt grad voioșia tinereții și flacăra entuziasmului — aceste două mari resorturi ale oricărei voințe încordate către țelurile permanente ale neamului.

Dacă însă căile Domnului sunt de prea multe ori necunoscute, căile noastre, ale bieților muritori, trec mai totdeauna printre șiruri de spini. Fericiți cei cărora Pronia cerească le-a hărăzit să culeagă din când în când câte o floare din mijlocul spinilor.

Să păstrăm cu sfințenie florile pe care le-a cules Armand Călinescu în prea scurtul său drum către veșnicie — dragostea către țară și devotamentul către Tron — și să ne închinăm cu smerenie în fața rămășițelor pământești ale acestui nou mucenic al neamului, care a căzut ca un erou, cu mâna pe steag.

In numele Senatului, aduc crunt lovitei sale soții și fiului său mult iubit, mângâierea lacrimilor noastre.

Să-i fie țărâna ușoară.

Cuvântarea d-lui prof. V. Vâlcovici, secretarul general al Frontului Renașterii Naționale

Soarta nepătrunsă, care ne mână existența pe cărări necunoscute, ne-a răpit brutal o mare avuție națională.

Căci Armand Călinescu era unul din rarele exemplare, comoară vie a neamului, în care cele mai neașteptate virtuți se împleteau într'un tot de o perfectă armonie.

Mintea lui, și analitică și cuprinzătoare, avea toate calitățile cercetătorului științific de nobilă rasă. Dar totdeodată mâna îi era hotărîtă. Știa să meargă la țintă. Nu avea șovăiala cugetătorului, ci curajul înfăptuitorului.

Toată viața a dat dovadă de o minunată putere de a se concentra și de a munci. Această calitate însă nu i-a micșorat niciodată imaginația fecundă, care-l ducea cu precizie, de câte ori era nevoie, la soluția cea mai potrivită a celei mai încurcate probleme politice.

Avea o inimă simțitoare, în care încăpeau atâtea sentimente duioase, pe lângă iubirea de familie și pe lângă imensa lui dragoste de țară. Dar în momente grele știa să îmbrace haina omului de stat, care în fața primejdiei nu cunoaște slăbiciuni sentimentale. Știa să-și servească țara așa cum îi porunceau destinele ei.

Cine nu l-a cunoscut decât dela distanță, și l-a putut închipui ca pe un om rece, calculat, cerebral.

Cine însă a avut prilejul să se apropie de dânsul, să cunoască farmecul unui zâmbet pe care-l dăruia generos în momente de liniște, să-i măsoare mișcările de milă și de bunătate către cei nefericiți pe care-i dorea totdeauna ajutați, să-i vadă rădăcinele adânci ale prieteniei acolo unde acest pretențios cuvânt putea avea un înțeles, — acela știe că în bărbatul de curaj și de hotăriri eroice, care era Armand Călinescu, se ascundea o inimă simțitoare de om încrezător și gata de a primi cu intensitate vibrațiile emoțiilor omenești.

Fostul președinte al consiliului de miniștri era o personalitate politică cu înalte și variate însușiri. Și toate le-a pus în slujba țării, fără precupețire, până în momentul când mâini ucigașe l-au răpus brusc în analele marilor nenorociri.

Nu avea însă nevoie de această sadică violență, care i-a curmat firul vieții, pentru a intra în istorie. Insușirile sale desfășurate în timp și în liniște erau deajuns pentru înscrierea numelui său deapururi în letopisețl. Ele îi dădeau dreptul să se măsoare cu evenimentele de orice dimensiune ar fi fost. Călinescu a apărut la o cotitură a vieții noastre publice. Și dacă schimbarea peisagiului politic s'a înfăptuit tocmai când trebuia, atunci când ne păsteau cine știe ce rele, aceasta se datorește Marelui nostru Rege și primului Său Sfetnic. Din ziua când în guvernul țării Armand Călinescu ia un rol hotăritor, el intră triumfal și definitiv în istorie.

O nație trăiește în analele umanității nu atât prin marea masă care-și duce tihnit viața zi de zi, cât mai cu seamă prin sclipirile fiilor ei aleși, fie acelea care o urcă pe culmile gândirii, fie altele care la răscruce de drumuri dau impulsul potrivit mersului înainte pe calea cea bună. Acestor puțini în care s'a rânduit cu demnitate Armand Călinescu le este țara datoare cinstire veșnică a numelor lor.

Frontul Renașterii Naționale, în numele căruia s'au rostit aceste cuvinte, își înclină pios steagul cernit în fața rămășițelor pământești ale organizatorului său, deslușind din viața marelui mucenic, îndemnul la muncă, la sacrificiul de sine, pentru Tron, pentru țară.

Fie-i țărâna ușoară.

M. S. Regele prezintă condoleanțe d-nei Călinescu

După terminarea cuvântărilor, corul a intonat veșnica pomenire.

M. S. Regele părăsind locul ce l-a ocupat în tot timpul slujbei, s'a înclinat în fața sicriului cu rămășițele pământești ale fostului Său prim sfetnic și îndreptându-se spre grupul membrilor familiei celui dispărut a prezentat d-nei Armand Călinescu, înaltele Sale condoleanțe.

După aceea Suveranul a părăsit Ateneul, urmat de ofițerii de ordonanță.

Afară se aud comenzi scurte ostășești și compania de onoare prezintă armele.

M. S. Regele a părăsit curtea Ateneului îndreptându-se spre palatul regal.

Scoaterea sicriului

După câteva minute sicriul este scos din marea rotondă fiind purtat pe umeri de mai mulți fruntași ai Frontului Renașterii Naționale în uniforme albastre.

In urma raclei vin membrii familiei.

La o mică distanță pășește singur Măria Sa Marele Voevod Mihai.

In urma Sa vin membrii Casei Regale, consilierii regali, membrii guvernului, corpul diplomatic, atașații militari străini, ofițerii generali, înalții magistrați ai statului, parlamentarii și ceilalți participanți la această solemnitate.

CORTEGIUL

In fața Ateneului Român se formează cortegiul care se va îndrepta străbătând calea Victoriei și calea Griviței spre gara de Nord.

După ultimele pregătiri, sicriul este așezat pe un afet de tun acoperit de faldurile unui imens tricolor.

E ora 10 și un sfert. Cortegiul se pune încet în mișcare.

In prohodul clopotelor de la toate bisericile, cortegiul a pornit spre gara de Nord.

In frunte merge d. general Coroamă, comandantul parăzii. Urmează o secție de jandarmi, carele cu coroane, clerul în odăjdii, în frunte cu I. P. S. patriarh Nicodem, ofițerii cari poartă pernele cu decorații.

La oarecare distanță vine afetul de tun, tras de șase cai, înfășurat în drapele, pe care este așezat sicriul cu trupul neînsuflețit al fostului președinte al consiliului Armand Călinescu, învelit în drapelul tricolor și înconjurat de numeroase jerbe de flori. De-oparte și de alta a carului mortuar țin cordoanele pe rând membrii guvernului, consilierii regali, d. Andrei Rădulescu, primul președinte al Inaltei Curți de casație, dublați de d-nii: general Ciupercă, fost ministru, general Țenescu, șeful marelui stat major, general Iacobici și general Dumitrescu Petre.

Imediat după carul mortuar merg: d-na Armand Călinescu cu fiul și membrii familiei.

Urmează la distanță Măria Sa Marele Voevod Mihai de Alba Iulia, care a urmat carul mortuar până la gară.

Vin apoi în ordine: Casa civilă și militară a M. S. Regelui; d. general Gh. Argeșanu, președintele consiliului de miniștri; consilierii regali, președinții corpurilor legiuitoare, membrii guvernului, d. Teofil Sidorovici, comandantul Străjii Țării, d. D. Gusti, președintele Serv. Social, corpul diplomatic și atașații militari, d. prof. Alexianu, rezidentul regal al ținutului Bucegi, secretarii generali ai Frontului Renașterii Naționale, membrii corpurilor legiuitoare, consiliul superior F. R. N., d. general Petre Georgescu, comandantul gărzilor F. R. N., cavalerii ordinului „Mihai Viteazul", reprezentanții înaltelor autorități civile și militare, magistrații în robe.

Urmau membrii „Federației naționale a asociațiilor de foști luptători" ca delegați ai următoarelor asociații cu drapele:

Asociația generală „Bărbăție și Credință" cu spade; „Mărășești"; „Victoria"; „Legiunea Română"; „Făuritorii României Mari"; „Cercul sub ofițerilor de rezervă"; „Liga foștilor luptători grade inferioare"; „Uniunea voluntarilor ardeleni, bănățeni, bucovineni, macedoneni"; „Sub-ofițerii pensionari"; „Avântul Țării"; „Marele Voevod Mihai"; „Surorile de caritate de război".

Urmau reprezentanții tuturor breslelor muncitorești din țară cu drapele cernite; delegațiile țărănești și trăsura regală.

Cortegiul era încheiat de un batalion cu muzică și drapel din reg. de gardă 6 „Mihai Viteazul"; un divizion cu tunuri din reg. 2 artilerie de câmp; un divizion călare din reg. 9 roșiori.

Cortegiul a parcurs str. Franklin, calea Victoriei, calea Griviței, până la gara de Nord.

Pe unde a trecut cortegiul

Pe întregul parcurs dela Ateneu la gara de Nord, de o parte și de alta a drumului așternut cu nisip galben se înșiruia armata cu arma la picior și cu gura țevei în jos.

Inapoia ostașilor se înșirau străjerii și străjerele școalelor din Capitală, funcționari și funcționare, numeroase societăți culturale și corporații, cu drapele cernite. Drapele mari îndoliate pavoazau toate clădirile. Lampioanele electrice aprinse erau și ele înfășurate în zăbranic. Muzicile militare ale detașamentelor de armată așezate pe parcurs au dat onorul la trecerea cortegiului.

La întretăerea străzilor, în spatele cordoanelor o imensă mulțime se descoperea la trecerea cortegiului.

Ajuns în fața gării de Nord, cortegiul s'a oprit.

Carul mortuar a tras în fața peronului.

Măria Sa Marele Voevod Mihai, împreună cu înalții demnitari ai statului și toate persoanele din cortegiu, s'au urcat pe treptele peronului.

In mijlocul imensului careu al piețil drapele îndoliate fâlfâiau pe stâlpii înalți cerniți. De jur împrejur nu se deosebeau decât culorile alb albastru ale străjerilor.

DEFILAREA

După ce toți și-au ocupat locurile orânduite, detașamentele de armată care au însoțit cortegiul au defilat prin fața rămășițelor pământești ale fostului prim ministru Armand Călinescu.

In frunte a defiliat d. general Coroamă, urmat de muzica reg. 6 Mihai Viteazul, care a luat loc în fața carului mortuar.

Venea apoi batalionul din regimentul 6 „Mihai Viteazul", cu drapel, urmat de divizionul din reg. 2 artilerie de câmp și divizionul din reg. 9 roșiori.

In fața vagonului mortuar

Carul mortuar a fost apoi adus la intrarea sălii de onoare a gării, cernită, unde, în patru mari căței așezate pe tripiede, ardeau smirnă și tămâie.

Sicriul a fost coborât și, urmat de cei prezenți, a fost purtat până în fața vagonului mortuar.

O companie de onoare, cu drapel, formată din elevi ai școalei pregătitoare de ofițeri de jandarmi și un detașament al gărzii naționale F. R. N. au dat onorul.

S'a oficiat un scurt serviciu religios, după care sicriul a fost urcat în vagonul mortuar, în timp ce armata a dat onorul.

In trenul mortuar s'au urcat Măria Sa Marele Voevod Mihai, membrii Casei M. S. Regelui, președintele consiliului de miniștri, I. P. S. S. Patriarhul Nicodem, consilierii regali, președinții corpurilor legiuitoare, membrii guvernului, comandantul „Străjii Țării" și președintele „Serviciului Social", rezidentul regal al ținutului Bucegi, șeful Marelui Stat Major, secretarii generali și comandantul gărzii naționale „F. R. N.", membrii birourilor Adunării deputaților și Senatului, delegații cavalerilor ordinului „Mihai Viteazul" și ai presei.

La ora 12 compania de onoare a prezentat armele, drapelul s'a înclinat, muzica militară a intonat un marș și trenul mortuar a plecat spre Curtea de Argeș.

Gr. O. I. și D. S.

Membrii corpului diplomatic în fața gării de Nord în timpul defilării

SPRE CURTEA DE ARGEȘ

Curtea de Argeș, 24 Sept.

La ora 12, trenul mortuar, cu o locomotivă învăluită în tricolorul cernit, a pornit din gara de Nord, în armonia pioasă a Rugăciunii intonată de muzica regimentului de jandarmi.

Pe tot parcursul drumului, prin gările pe unde a trecut trenul, lumea cernită, femei și bătrâni, tineri și copii, cu lumânări în mâini, a ieșit să dea ultimul salut fostului președinte de consiliu. Gările Titu, Găești și Goleștl sunt înțesate de lume. In primele rânduri luaseară loc, străjerii, străjerele, premilitarii, cu flori în mâini.

In gara Pitești, norodul ocupase tot peronul și străzile lăturalnice. Aci, un sobor de preoți a oficiat, cât timp a stat trenul mortuar, un scurt serviciu divin.

Trenul sa pus apoi în mișcare. Prin toate stațiile, dela Pitești până la Curtea de Argeș, sătenii și sătencele au coborât în gări cu buchete de flori, pe care le aruncau în calea trenului.

La Curtea de Argeș

La ora 3 fără un sfert, trenul mortuar a intrat în gara Curtea de Argeș, cernită și împodobită cu ramuri de brad.

Pe imensa pânză de doliu, erau însemnate inițialele fostului prim-ministru: A. C.

Din trenul mortuar a coborît, mai întâi, familia defunctului, d-na Armand Călinescu și fiul, însoțiți de rudele apropiate.

Apoi, consilierii regali, membrii guvernului, rezidenții regali, capii oștirii și ceilalți invitați. Muzica militară intonează imnuri funebre.

După câteva minute, înainte de a cobori sicriul din vagonul mortuar, descinde din vagon și Măria Sa Marele Voevoi Mihai, în uniformă de vânători, urmat de d-nii general Ilasievici, Flondor, mareșal al Palatului; E. Baliff, consilier regal și aghiotanții.

Măria Sa Marele Voevod Mihai traversează peronul, trecând în fața vagonul mortuar.

Aci, P. S. episcop Grigore al Argeșului, înconjurat de un numeros sobor de preoți, oficiază un serviciu divin, iar corul episcopal intonează „Sfinte Dumnezeule" și „Veșnica pomenire".

Sicriul cu rămășițele pământești ale fostului președinte de consiliu este coborît din vagonul mortuar, de primarii rurali din plasa Curtea de Argeș.

Sicriul e purtat până la carul impodobit cu ramuri de brad și tras de șase boi.

Cortegiul se formează în ordinea următoare:

In capul cortegiului trec primarii, cari poartă numeroase coroane de flori. Urmează clerul îmbrăcat în odăjdii, ofițerii din artilerie, cu pernele cu decorații, apoi carul cu boi, care duce sicriul învăluit în tricolorul țării. Imediat urmează familia.

După aceea, Măria Sa Marele Voevod Mihai, cu membrii Casei Regale, apoi membrii guvernului, în frunte cu d. general Argeșanu, primul ministru; rezidenții regali și generali ai oștirii, precum și directorii generali din ministerul de interne.

Cortegiul pornește în sunetul muzicii militare, care intonează impresionante imnuri funebre, urcând pe șoseaua principală a orașului, cu frunza îngălbenită de toamnă, printre rândurile dese de săteni și sătence, care-și șterg lacrămile în fața tristului cortegiu.

Străjerii și străjerele au în mâini buchete de flori și lumânări aprinse. Țăranii se închină cucernic pe tot parcursul.

Din centrul orașului, cortegiul se îndrumează pe una din străzile înguste, către cimitirul din deal. Ajungând la cimitir, sicriul e coborât și așezat în fața cavoului familiei Călinescu.

Aci, soborul de preoți, în frunte cu P. S. episcop Grigore, oficiază prohodul, iar corul intonează „Veșnica pomenire".

La sfârșitul slujbei religioase, au vorbit d-nii Niculescu Lungu, din partea țăranilor din Argeș; reprezentantul minorității maghiare; reprezentantul minorității germane și d. Gr. Gafencu, ministrul de externe.

După aceia Măria Sa Marele Voevod Mihai a prezentat condoleanțe d-nei Armand Călinescu.

Sicriul este apoi așezat în cripta familiei, în timp ce muzica militară intonează „Rugăciunea", iar o companie dă onorul.

*

După trista ceremonie, Măria Sa Marele Voevod Mihai, consilierii regali, membrii guvernului și ceilalți invitați, au părăsit orașul, cu același tren cu care veniseră.

C. S.

Membrii guvernului urmând cortegiul

Cuvântarea d-lui dr. Al. Vaida Voevod, președintele Adunării deputaților

Sire,
Măria Ta,
Intristată familie,
Jalnică asistență,

Ce conglomerat de nenumărate deșertăciuni este viața omenească!

Restrânsă la râvna de a satisface manifestările exigențelor ei fizice și fiziologice, viața nu ar fi vrednică de a fi trăită. Numai prin conținutul ei de credință, de iubire de oameni și de imbolduri morale, care tind spre realizarea avântului lor ideal, viața își dobândește rostul etic, îndepărtându-l pe om de animale și apropiindu-l de chipul și asemănarea dumnezeirii.

Din cât mai complexe calități se cristalizează individualitatea unui om, cu atât mai superioare sunt variatele manifestări ale personalității sale.

Stingerea unei astfel de vieți o deplângem astăzi.

Armand Călinescu a sintetizat în ființa sa intelectul ager, energia neînduplecată, imaginația vie și concepția reală politică valahă, — calități prin care se distinge ramura munteană-oltenă a națiuni noastre.

Pregătirea științifică, experiența practică și frumoasa lui cultură enciclopedică, altoite pe vioiciunea temperamentului său vibrant, l-au înzestrat cu o forță de muncă extraordinară și cu capacitatea de a rezolva fulgerător de expeditiv problemele cele mai dificile, drept, corect, legal.

Fizicul lui delicat suporta neobosit munca supraomenească ce și-o impunea fără răgaz împlinindu-și datoria. Și ce atitudini nu-i înlesnea humorul lui plin de imagini, când în conversații diplomatice lăsa să țâșnească apropouri instantanee!

Legenda despre asprimea lui vindicativă a fost o aberație.

Gândul lui hotărît urmărea o singură țintă: asigurarea consolidării Țării, în mijlocul valurilor amenințătoare de doctrine și de ostilități, care stăpânesc lumea zilelor noastre.

Ura și dorul de răzbunare au fost tot atât de străine de sufletul lui larg, ca misticismul nebulos și lozincile falacioase.

In schimb, urechea lui era totdeauna dispusă să asculte cu generozitate interveniții justificate. Numeroase familii îi datorese recunoștință, pentru obiectivitatea iertătoare, datorită căreia, jertfindu-și liniștea nopții spre a studia cazul, a priceput de atâtea ori să elimine rigida legalitate, lăsând să triumfe milostiva îngăduință.

In vremurile acestea când, dacă ne iubim Țara și Neamul, toți Românii ar trebui să fim închegați într'o uniune sacră și într'o singură voință, pierderea lui Armand Călinescu este un dezastru.

Din punct de vedere politic, stingerea vieții lui înseamnă mai mult decât o crimă, înseamnă o nebunie, iar din punct de vedere creștinesc și uman, ne găsim în fața unui păcat de moarte, dublat prin uciderea bravului agent Andronc.

Ce tragedie zguduitoare!